

Sapnis par Tērveti piepildījās

Gandrīz 20 gadus Ilonas Līdumas darbavieta bija Tērvetes tūrisma informācijas centrs. Šopavasār viņa atstāja tā vadītājas amatu, lai pilnībā nodotos savam izsapņotajam un izlolotajam Anneles dzīvnieku dārzam.

- Zinu, ka neesi iedzimtā tērvetniece. Kā tev izdevās kļūt par tādu kā Tērvetes zīmolu?

- Jā, esmu no Alūksnes puses. Kad biju maza, man ļoti patika Annas Brigaderes Anneles stāsti. Gar mūsu māju tecēja neliela upīte, un, tās krastā stāvēdama un uz tālo mežu skatīdamās, iztēlojos sevi kā Anneli. Tērvete, kur dzīvoja Annele, man tolaik likās tāla un skaista sapņu zeme. Un tad es patiešām nonācu Tērvetē. Ieprecējos un dzīvoju skaistā vietā. Tad atcerējos, ka jau bērnībā biju sapņojusi par šo pasaku zemi. Tā, lūk, sapņi mēdz piepildīties.

Biju studējusi lauksaimniecību, strādāju savā lauku saimniecībā, vēlāk ieguvu otru augstāko izglītību kā muitas eksperte. Un tad 2003. gadā Tērvetes attīstības biedrība, ķērusies pie tūrisma veicināšanas, izdomāja Tērvetes dabas parka telpās (toreiz vēl vecajā ēkā, kur šobrīd ir veikals «Elvi») atvērt tūrisma informācijas centru. Tas bija laiks, kad Latvijā tikai sāka veidoties tūrisma informācijas centri. Tā kā man bija samērā labas angļu valodas zināšanas, to vadīt uzaicināja mani. Nekādu aktivitāti tūrisma jomā izrādījusi nebiju, bet nepretojos un piekritu. Likās, ka būs interesanti.

- Un nebija vilšanās? Patiešām bija interesanti?

- Darbs bija ļoti aizraujošs. Pirmais pasākums bija Sprīdīša simtgades svinības. Nākamajā gadā jau tika rīkoti pirmie Zemgaļu svētki. Kā sākām ar Tērvetes koka pils saimnieku Normundu Jērumu tos organizēt, tā visus šos garos gadus esam neatlaidīgi to darijuši.

Pēc trim gadiem arī Tērvetes novada dome sāka nopietni domāt par tūrisma attīstību novadā, un mani pieņēma darbā kā tūrisma speciālisti. Strādājot pašvaldībā, daudzas manas idejas tika piepildītas un projekti īstenoti. Būtiskākais bija Eiropas izcilāko tūrisma galamērķu jeb EDEN projekts. 2009. gadā uzrakstīju pieteikumu projektam. Tā gada tēma bija «Dabas tūrisms», pieteicām Tērvetes dabas parku. Nebija daudz cerību uzvarēt, jo konkurence Eiropas mērogā ir ļoti liela, tāpēc gandrīz neticami bija, ka Tērvetes dabas parks tika atzīts par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķi Latvijā. Un tad braucām uz Briseli saņemt balvu svinīgā ceremonijā, bija interesantas tikšanās ar tūrisma ļaudīm no visas Eiropas.

Eiropas projekti deva arī iespēju ļoti daudz ceļot, iepazīt pasauli un apgūt pieredzi. Un tad vēl ikgadējās starptautiskās tūrisma izstādes tepat Rīgā, Lietuvā, Igaunijā, Somijā. Šajā laikā ir satikts un iepazīts tik daudz cilvēku!

Darbs tūrisma informācijas centrā jau ir darbs ar apmeklētājiem. Cilvēki te nāk un iet nepārtaukti. Viņi pirmoreiz ieradusies Tērvetē, ne viņi lāgā zina, kur iet un ko redzēt, ne arī – kur paēst. Nekad neesmu jutusies kā tāda oficiāla ierēdne, kas sēž pie galda, bet vienmēr iedomājusies sevi tā cilvēka vietā, kurš pirmoreiz atbrauc uz Tērveti. Viņam ir svarīgi, lai laipni un saprotami visu izstāsta un izrāda.

- Vienmēr esi bijusi arī sabiedriski rosīga.

- Jā, 2008. gadā nodibinājām jaunu biedrību «Tērvetes meža izglītības centrs», organizējām vides izglītības nometnes sava novada un citiem bērniem, piedalījāmies un arī paši realizējām Eiropas Savienības pārrobežu projektus, organizējām kultūras pasākumus dabas parkā.

Izdomāju, ka jāturpina pirms kāda laika iesāktā Bērnu operas svētku tradīcija Tērvetē. Svētkus sadarbībā ar Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas operstudiju «Figaro» un tās vadītāju profesoru Viesturu Gaili organizēju vairākus gadus, un jāatzīst, ka tas ir skaistākais, ko esmu paveikusi. Skanēja operas «Lolitas brīnumputns», «Sprīdītis», «Ansītis un Grietiņa», «Eža kažociņš», un man bija sajūta, ka Dievs ar mani sarunājas. Vēl tagad cilvēki to atceras un jautā - kur palikuši šie svētki?

- Tu biji arī pirmā Tērvetes raganīņa.

- Raganu izdomājām gluži nejauši. Tika organizēta kārtējā bērnu nometne parkā, un, lai bērnus drusku pabaidītu, uztaisījām raganīņu. Tad nāca ideja, ka parkā vajag arī Raganas silu, un, ja ir tāds sils, kāpēc tajā nevarētu dzīvot īsta ragana? Un tā no darba brīvajā laikā - sestdienās un svētdienās - sāku strādāt par raganu. Tāds aktrises darbs. Ļauna viņa nedrīkstēja būt un mazos bērnus biedēt, bet viņu uzmanību gan vajadzēja noturēt ar dažādiem stāstiem un āķīgiem uzdevumiem. Viegli nebija visu dienu runāt un runāt, cienāt ar tēju...

- Taču tā nav bijusi vienīgā tava loma - biji arī Meža māte pasākumos un tūrisma gadatīrgos, Saulgriežu rituālu vadītāja Pokaiņu mežā.

- Jā, ar Raganu iesāku, un tad jau viss aizgāja tālāk. Smuki saģērbties ir viens, bet ir vajadzīgs arī zināt, ko darīt un stāstīt. Ja esmu Meža māte, man jāprot pastāstīt ne tikai par Tērvetes tūrisma objektiem, bet arī par mežu un dabu. Vairākkārt mācījos dažādos vides gidu kursus. Ja dodos uz Pokaiņiem, tur vajadzīgas arī citas zināšanas.

Nācās apgūt, kā vadīt senos rituālus, kā attīstīt intuīciju, kā darboties ar stihijām. Mācījos

pie cilvēkiem, kas nodarbojas ar ezotēriku, meklēju literatūru par senajiem baltiem, latvisko ticību, dabas cikliskumu. Un, ja mācās un mēģina, tas ar laiku arī padodas.

Man ļoti patika Pokaiņos. Tērvetes mežs ir dzīvespriecīgs kā bērns, savukārt Pokaiņu mežs ir kā noslēpumains, neizziņāts cilvēks. Tas sasveicinās un atbild uz jautājumiem ar vēja, putnu, koku, gaismas un tumsas palīdzību. Šobrīd gan man ir sava vieta Tērvetē un mani dzīvnieki. Visi spēki un laiks tiek veltīts tiem.

- Dzīvas radībiņas - tā ir smaga atbildība. Kā nonāci līdz dzīvnieku dārzam?

- Nedaudz ezotēriski. Biju braucienā pa Latgali ar savu draugu Lietuvas šamani Petras Dabrišius. Nekas viņam tā īsti nebija prātā, bet, kad nonācām Aglonā pie bazilikas, viņš apklusā un tad teica: – te ir visstiprākā spēka vieta, kādā jebkad esmu bijis, un ne jau tāpēc, ka te ir baznīca. Te ir bijusi cilvēku pulcēšanās un spēka vieta jau aizvēsturiskos laikos. Tā mēs tur stāvējām, un es skatījos uz tuvējo Ciriša ezeru un pēkšņi iedomājos skaisto Anneles pļavu Tērvetes parkā un to, ka tajā ganās kaziņas, staigā citi dzīvnieciņi.

Tas man palika prātā, un šī vīzija mani ilgu laiku nelika mierā. Bija skaidrs, ka jāsāk ko arī praktiski darīt. Sāku ar projekta rakstīšanu dzīvnieku dārza izveidošanai, bet, lai arī cik daudz veiksmīgu projektu nebūtu iepriekš uzrakstījusi, šis man nepavisam nerakstījās. Tad man finansiāli palīdzēja vecākais dēls. Andrejs pērn atgriezās no Īrijas, kur strādājot bija iekrājis naudu, un to mēs ieguldījām dārza izveidē. Bija pirms tam vēl jāpiedalās izsolē, lai dabūtu īres tiesības no «Latvijas valsts mežiem», un es tagad šo vietu īreju.

Cilvēki bieži domā, ka Anneles dzīvnieku dārzs, kā mēs to nosaucām, ir tāds kā zoologiskais dārzs. Tā tas nav. Tas ir draudzīgu dzīvnieku dārzs un saistās ar manu bērnības sapni - Annele

staigā pa zaļo pļavu. Kad pirmo reizi ieraudzīju šo saulaino ieloku mežā, tas man likās tik skaists...

Dzīvnieku dārzs nav tikai apskates objekts, mēs to saucam par mīluma terapijas vietu. Te var ieiet aplokos, kur skraida kaziņas un truši. Tos var samīļot, pacienāt ar burkāniem. Ļoti daudzi bērni, īpaši pilsētnieki, baidās. Vistiņas vai kaziņas nāk klāt, lai padraudzētos, - viņi kliež, ka viņus noknābs, ka viņus apēdis. Ja tomēr bērns sevi pārvar un pienāk pie dzīvnieciņa vai noglauda to pūkaino trusīti, pēc tam viņam vairs nav bail. Daudz ir atkarīgs arī no tā, kā bērni audzināti ģimenē, kāda tajā ir attieksme pret dzīvniekiem.

- Rūpes par dzīvniekiem bieži ir arī raizes un stress. Viss var atgadīties.

- Dzīvnieki ir kā mīļi bērni, tā ir atbildība par dzīvu radību, kura tev uzticas un priecīgi sagaida. Te darba diena nekad nebeidzas un brīvdienu nav. Spriedze un satraukums ir un būs vienmēr, un nekad nevari atslābt. Viņiem taču viss kaut kas gadās – actiņa iekaisusi, vēders sāp un jādod oglīte, kādam caureja piemetusies, jāsauc dakteris. List lietūs, vēsas nakts, un jādomā, vai mazajiem kazlēniem nav auksti.

Atelpa sākas vēlā rudenī, kad dzīvnieciņi aiziet atpakaļ uz siltajām kūtiņām. Labi, ka man ir ļoti atbalstoši dzīvnieku saimnieki. Ar viņiem esmu vienojusies, ka ziemu dzīvnieki pavada kūtī, un pavasarī es viņus vedu uz «vasaras nometni». Protams, ja man būtu sava zeme, sava māja un kūts dzīvniekiem, es viņus turētu un koptu arī ziemā. Tagad ir jādara, kā var. Bet tomēr dzīvnieku dārzu pamazām paplašinu - šovasar tajā dzīvo kaziņas, liela trušu kompānija un manas lutekles nūtrijas, kurām atļauts rakties un izklaidēties pusmetra dziļumā, jo zem zemes ir drāts pinums. Turpat ir arī visu aploks ar dažādiem putniem, baložu pāris nemitīgi perē savu vienīgo olu, pieklājīgais tītars vārdā Papiņš dienā staigā kopā

ar kazām. Ļoti amizantas ir zīda vistiņas, kuras pie dārza ieejas allaž kašājas un sagaida apmeklētājus.

Protams, ar laiku gribētos dārzu vēl papildināt - varbūt ar alpaku vai mīļojamu poniju.

- Izklusās optimistiski....

-Vispār jau esmu optimiste. Esmu taču malēniete, un malēnieši, kā par viņiem smeļ, baļķi stūrgalvīgi veļ pret kalnu un gaismu nes ar maisu istabā. Varbūt tāpēc vienmēr cenšos izdarīt, ko esmu iecerējusi. Varbūt dažreiz cilvēkiem par daudz uzticos, reizēm pat naivi, kā sevi pēc tam rāju, bet, jā, vienalga esmu optimiste.

Kad sāku domāt par dzīvnieku dārzu, bērni mēģināja mani atrunāt - kāpēc tev to vajag? Varēsi iet pensijā, mierīgi dzīvot mājās un baudīt atpūtu. Kāpēc jāmokās un jāstreso? Bet es zinu - ja nebūs pienākuma, var uznākt slinkums un negribēšana, tāpēc ir jākustas, jādara tas, kas patīk un sniedz gandarījumu.

Ar dzīvniekiem un apmeklētājiem ņemoties un tekalējot šurpu turpu, iznāk dienā pat desmit kilometrus nostāigāt. Tas ir forši. No sākuma gan likās - vairs nav spēka. Atbraucu mājās un nokritu uz divāna. Bet ar laiku pierod, un tas vairs neliemas tik grūti.

Vienkārši ir jākustas! Un, esot kopā ar saviem dzīvniekiem, arī man pašai tā ir mīluma terapija, kad aizmirstas citi krenķi un vainas. Galvenais ir veselība. Ja tā ir, tad jau var dzīvot un priecāties par dzīvi. Tā gan paiet tik ātri... Tāpēc saku - notīci sev, velti pūles tam, ko gribi dzīvē iegūt!

Anita Banzīņa

Foto no privātā arhīva

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors